

PŘEDMLUVA

Kniha, kterou máte před sebou, představuje čtenáři enneagram nejen jako psychodiagnostickou metodu vycházející z teorie osobnosti, ale také jako netradiční pohled spojující významné osobnostní charakteristiky se spiritualitou a překážkami vedení dobrého duchovního života. Nabízí i podněty k překonání těchto překážek.

Enneagram jako psychodiagnostická metoda je skvěle analyzován v díle *Personality Types: Using the Enneagram for Self-Discovery* Dona Richarda Risa (Boston: Houghton-Mifflin Co., 1987), kde jsou uvedeny i vztahy k diagnostickým kategoriím podle jiných významných teorií osobnosti. Rovněž využití enneagramu v psychoterapii je doloženo v mnoha studiích, kde je popsán jeho významný přínos pro obnovu harmonie osobnosti klientů.

Enneagram je teorií rozvoje osobnosti, která má své kořeny již ve starověku, a i když to není doloženo, souvisí pravděpodobně s tradicí pouštních otců a matek, jíž je připisováno vytvoření seznamu osmi či devíti „emocionálně zakotvených myšlenek“ či vášní formulovaných Evagriem Pontikem, které se podle Anselma Grüna (viz jeho spis „Pokoj v srdci – Být v souladu sám se sebou“) staly základem koncepce hlavních hříchů a ovlivnily enneagram. Mladí mužové a ženy v prvních stoletích po Kristu, kteří se rozhodli následovat Krista, odešli na poušť, protože hledat Boha v rozmařilých městech kolem Středozemního moře bylo obtížné. Ve

stresových a náročných podmínkách pouště se maximalizovaly „falešné programy dosahování štěstí“, které se formují v prvním šestiletí, jak výstižně popsal Thomas Keating, americký cisterciák a psycholog (viz *Pozvání k lásce*. Praha: Zvon, 1996).

Stačí snad jen připomenout, že podle zacházení rodičů a dospělých v rodině s malými dětmi se maximalizuje potřeba být chválen, je-li dítě často oceňováno za své výroky a činy; potřeba vztekat se, zjistí-li dítě, že jediné tím dosáhne splnění svých přání; závist, jsou-li mladší sourozenci obdarovávaní a ono ne; lakota, když něco obdrží a další členové rodiny to na něm loudí; chtivost jídla a požitků, jsou-li odmítány, atd. Tyto potřeby se pak stávají „neřestmi“, které komplikují osobní život a vztahy člověka i v dospělosti. V křesťanské spirituální interpretaci teorie enneagramu je uvědomění neřestí zároveň základ duchovního vedení k nápravě. I v laické poradenské a psychotherapeutické spiritualitě je to jedna ze zdařilých psychodiagnostických a psychokorektivních metod směřování ke zralé spiritualitě.

V prvním desetiletí tohoto tisíciletí jsem řadu let vedl několikadenní program sebepoznání a seberozvoje pomocí enneagramu a mohu potvrdit, že účastníci vyjadřovali uspokojení, které jim rozbor jejich enneagramové struktury spolu s podněty pro práci na sobě poskytl.

Enneagram si podle mých zkušeností zaslouží, aby byl propracováván jako metoda psychodiagnostická i psychotherapeutická v rámci rozvíjející se spirituálně zakotvené psychotherapie.

I moje osobní zkušenost psychologa, který se ve své praxi věnuje psychologii osobnosti, potvrzuje, že enneagram je nesmírně cennou metodou sebepoznání a seberozvoje. Je jasné, že vyžaduje ještě řadu studií, které prověří všechny poznatky a zkušenosti týkající se vlivů formujících osobnost, našich interpersonálních reakcí i problémů se sebepoznáním a seberozvíjením. Mohu tedy osobně potvrdit, že autorům se v této publikaci podařilo předložit stručný, informačně bohatý a k práci na sobě inspirující přehled základních poznatků o enneatypech a jejich úloze v osobní kvalitě života i v působení na druhé.

Přeji všem čtenářům, aby je tato zdařilá publikace inspirovala k sebepoznání, k porozumění ostatním lidem a ke zkvalitnění mezilidských vztahů.

*Prof. PhDr. Vladimír Smékal, CSc.
Emeritní profesor psychologie
Fakulta sociálních studií MU, Brno*